

LIJE'E SAN PABLO LINI'EPOLA' LAPIMAYE LEFOT'LEPOŁTSI LIŁYA' FILIPOS

1 Illanc', iya' ninPablo y Timoteo, a'eyi lipenic' łatPoujna Jesucristo. Itsiya lini'elhuo' imanc' unc'ałpimaye nołmana' liłya' Filipos. Imanc' i'huexi Jesucristo. Ma' anuli lini'ela' lołpimaye noxpıjpa' lataiqui' jıłpiya, jouc'a lapimaye notoc'impola'.

²ŁanDios całAilli', y Jesucristo łatPoujna, tipaxnetsolhuo', tipac'e'etsolhuo' lołpicuejma'.

³Ma ca'nujuaitsilhuo' iya' ninPablo cax'najtsi'i ŁanDios. ⁴Ma capalaic'o ŁanDios aicainimenc'ecolhuo'. Tixoqui neta ti'hua caxahue'e titoc'itsolhuo'. ⁵Tixoqui neta ca'nujuaitsilhuo' imanc'. Ma colihuejyi Lataiqui' loya'apa loxpıc'epa ŁanDios tołejmaleyi al c'a. Tołta'a ipangopa lon'epa małe litine lolapenufpa Lataiqui'. Itsiya ma' anuli tonłeyi. ⁶ŁanDios joupa ipangopa tilanc'e'elhuo' imanc' lołpicuejma', ti'ıła' ac'a. Iya' ca'huaiyinge iłque. Cacia: Ma ti'hua tilanc'e'elhuo' lołpicuejma'. Ticuaiconanni Jesucristo, iłe al Cueva' Quitine, ti'huájta joupa i'ıpa nulemma ac'a lołpicuejma'. ⁷Aixina' alinca titoc'i'molhuo' tołta'a

ŁanDios. Aicafel'miyoxi. Itine itine ca'nujuaitsilhuo'. Tocomma ałmana' anuli. Tama ałtats'ıya ŁanDios ałtoc'i, ałtoc'i ma catalai'ejma Lataiqui', camuqui ma' al fınc'a iłe Lataiqui'. Ałtoc'ınga' anuli, iya' imanc'.

⁸ŁanDios ixina' te ts'i'ic' laipicuejma'. Ixina' ca'nujuaitsilhuo' juaiconapa.

Ma to Jesucristo ti'elhuo' capic'a, ma tołta'a iya' ca'elhuo' capic'a.

⁹Ma capalaic'o ŁanDios caxahue'e titoc'itsolhuo', itine itine ti'etsoltsi capic'a xonca, ti'ıła' xonca acueca' lołpicuejma', xonca tołcuc'ete.

¹⁰Tołta'a aimolapenufyacu jahuay ma' anuli. Ti'i'ma cołsina' petsi al c'a petsi a'ıjca. Ja'ni tołta'a titoc'i'molhuo' ŁanDios a'i ma le'a monłe'eyacoltsi, alinca tonłe'me pangay al c'a. Aimi'ıya mitac'uınyacolhuo' cajunac'. Tołta'a tixim'molhuo' litine ticuaicohuananni Jesucristo.

¹¹Jıłpe litine tołmuj'moltsi ac'a lołpicuejma' lilanc'enapa Jesucristo. Tołmuj'moltsi juaiconapa ac'a lon'epa mołmana' fa' a li'a famats'. Tixinim'me juaiconapa ac'a ŁanDios, tix'najtsi'i'me.

¹²Cunc'aipimaye, aipic'a ti'ıła' cołsina' te ts'i'ic' li'ıpa fa'a. Ma

cateřma ipammaita al c'a. Xonca axpela' lan xanuc' icuejpá Lataiqui'.¹³ Jifa'a jahuay lisoldado cal cuecaj quincuxepa, jouc'a locuenaye xanuc', ĩsina' te całfi'ecompa ĩte cadena catejma'. ĩsina' iya' cuya'e' litaiqui' Jesucristo. ¹⁴Jouc'a lapimaye nomana' fa'a liřya', ĩne no'huaiyijmpá lařPoujna, lařsimpa iya' ałfi'ecompa acadena catejma', xonca axpela' ĩniya ipo'no'me liřpicuejma', tuya'ayi Lataiqui'. Aiquĩsina' caxpaiqui'.

¹⁵Linca tiřmana' nalixtuc'opa tuya'ayi Lataiqui'. ĩniya mane a'e'e laic'. ĩpic'a lulijla'. Locuenaye a'i tořta'a li'eřma'. ĩne tehueyi latentocopa. ĩpic'a ařtoc'ila'. ¹⁶ĩne a'ay capic'a. ĩsina' ma řanDios lapi'ipa laimane cuya'ařa' Lataiqui'. Limetsajma tořta'a laipenic'. ¹⁷Lalixtuc'opa ituca' ĩne li'eřma'. ĩpic'a ti'e'etsořsi to xonca lan tsila'. ĩne a'ij nuli liřpicuejma'. Aimi'eyi ma le'a lipenic' řanDios. Ařsimpa ałfi'ecompa acadena catejma', tehueyi te co'iya mi'eyacu ti'ila' xonca acueca' laifteřcoya.

¹⁸Itsiya, řte caifcuaya? Ja'ni ma le'a ti'e'eyořsi o ja'ni ma ti'eyi lipenic' řanDios, jahuay ĩniya tipalaicoyi Cristo. Tořiya iya' tixoxi neta. Linca aicaxhueřmot'leconaya iya'. ¹⁹Imanc' tořsahue'eyi řanDios ařtoc'ila', tořiya itine itine caxingufi ĩ'Espřitu Jesucristo, lapi'i caipufxi. Tořiya aixina' řanDios ařpaxne'ma, alunřu'e'ma. Tama ti'i'ma la'e'enya ailopa'a ca'řiya. ²⁰Ma capa'a fa'a li'a řamats' aipic'a camuj'ma acujmaica te ts'ic' lipicuejma' Cristo. Cacia: Lahuelojnla' iya' lai'eřma', timetsaicoře naitsi ĩque Cristo.

Linca, tořta'a li'řpa. Cacia: Ti'hua ti'ila'. Ca'huaiyinge řanDios, aixina' ti'i'ma tořta'a. Ja'ni ti'hua capajnla' o ařma'anřa', ma' anuli camuj'ma te ts'ic' Cristo lipicuejma'. Tořta'a aicataiya calaic'ata. ²¹Ma caimaf'i' fa'a li'a řamats' ma le'a Cristo ařcuxe laipepajnya. Ja'ni ařmařa', xonca al c'a cuyaico'ma.

²²Linca, ja'ni ti'hua capa'a fa'a li'a řamats' ca'e'ma al c'a xonca. Itsiya, řte caifcuaya? ²³Caxhueřma, oque' laipicuejma'. Aipic'a ca'huanřa', capajn-nata pe lopa'a Cristo. Jiřpe cuyaicota xonca al c'a. ²⁴Tama tořta'a laipic'a, aixina' xonca ticuicomma capajnla' fa'a li'a řamats'. Ma capa'a ti'i'ma catoc'i'molhuo' xonca imanc'. ²⁵Ne', aixina' tořta'a ticuicomma. Tořiya cacua: Capanenni fa'a li'a řamats'. Ti'hua a'e'me canic' anuli. Tořta'a xonca tixoj'ma cunlata molihuejyi Lataiqui', xonca tořcuc'e'me.

²⁶Juaiconapa tixoj'ma cunlata lapenuřta cacuaicontsi pe lořmana' imanc'. Toř'najtsi'i'me Jesucristo.

²⁷Ma capa'a fa'a ma le'a anuli lataiqui' caxc'ai'i'molhuo', camilhuo': Ti'ila' al c'a lo'eřma'. Toř'nujuaisle tořihuejyi Lataiqui', ĩte itaiqui' Jesucristo. Tijouřa', ja'ni cacuaicontsi cahuejnconatsolhuo' jiřpe, o ja'ni ti'hua fa'a caifpa'a, ti'i'ma caixina' imanc' aicořpai'i lořpicuejma', cal Espřitu Santo i'epolhuo' anuli, ma' anuli lořpicuejma'. Ti'i'ma caixina' tipa'a lořpufxi, tořpa'necoyi Lataiqui', ĩte lataiqui' loř'huaiyijmpa. ²⁸Ja'ni tořta'a lon'eřpa, ĩne no'epolhuo' laic' aimi'iya mixpaic'eyacolhuo'. Ma mi'elhuo' laic' řanDios timuqui

te ts'i'ic' lo'iyacola' i'ne. Jouc'a timuc'ilhuo' imanc' te lo'iyacolhuo'. I'niya tecani'em'mola'. Imanc' tunku'em'molhuo'.

²⁹A'inca ÆanDios ipaxnepolhuo'. To'tta'a a'i ma le'a tol'huaiyijnyi Cristo, jouc'a to'tte'coyi ma colihuequi i'que. To'tta'a to'lsinyi a'inca tunku'em'molhuo'. ³⁰Imanc' iya' a'tte'coyi. Capa'a jilpe a'simpa laifte'copa. Itsiya tama aimasina to'cuejyi ma ti'hua cate'ma.

2 Cristo joupa lapenufponga', to'hiya a'asc'ai'inga', alixpi'inga' calata ma'enga' capic'a. Cal Espiritu Santo a'e'ponga' anuli la'picuejma', a'nujuaitsila' la'pimaye, a'sinnila' acuanuc'la. ²Itsiya camilhuo': Ja'ni to'tta'a lo'picuejma', imanc' aimolixtuc'o'mo'tsi, to'etsot'si capic'a, ti'itsolhuo' anuli lo'picuejma'. Iya' to'hiya lixoc'i'ma neta nulemma. ³Aimo'aspic'e'me mon'e'me to lo'pic'a. Aimo'cua'me: "A'sinla' iya' xonca ninc'a xans". To'oc'e'mo'tsi. Xonca to'cua'me: "Iya' ninait'si, i'que la'ipima xonca ac'a xans".

⁴Tolahuete te co'iya mo'toc'iyaco'tsi. Aimo'cua'me: "¿Te co'iya catoc'iyacoxi iya' caituca'?" ⁵Imanc' lo'picuejma' ti'ila' to lipicuejma' Jesucristo. ⁶Ai'a tipango'ma li'a lamats', ma tipa'a Cristo. I'que i'Hua ÆanDios. ÆanDios qui'Ailli' ma' anuli li'sans. I'que Cristo ai'quinesqui: "Iya' ma NanDios. Ma'pe capanehuo'." ⁷Ai to'tta'a licuapa. I'que i'oc'e'moxi, ipai'i'moxi lixans. I'e'e'moxi imozo ÆanDios, i'on'lico'moxi to illanc' ninc'ixanuc'. ⁸Limuj'moxi axans, xonca i'oc'e'moxi. Ti'hua tihuejcojma

ÆanDios jahuay locuxe'epa. Aiquicuanajyoxi. Icu'moxi tima'anle jilpe lancruz. He a'i al c'a camaya, to'tta'a loma'acompol'a' lixcay xanuc'. ⁹To'hiya ÆanDios i'ac'e'ma xonca al toncay. Epi'i'ma nulemma lipu'ftine. Acueca' i'le la'ftine. Xonca acueca' o xonca ac'a la'ftine ailopa'a. ¹⁰To'tta'a lecu'i'ipa ÆanDios ticua: "Jahuay timetsaico'le nait'si i'que Jesús. I'ne nomana' lema'a, i'ne nomana' li'a lamats', i'ne nomana' joupa lemimpola' lamats', ¹¹jahuay tinesle: Jesucristo a'inca a'Poujna." Ti'ila' to'tta'a tixinim'me acueca' ÆanDios ca'Ailli', tixinim'me acueca' ac'a lo'epa.

¹²Cristo a'inca ihuejco'ma ÆanDios. Imanc', cunc'a'ipimaye, jouc'a to'lihuejco'me. Ti'hua to'lihuejco'me. To'hiya ÆanDios tunku'em'molhuo'. Ton'etsot'si cuenna, acueca' to'spaic'e'le ÆanDios. Ti'ila' to'tta'a ma ma'mana' anuli, jouc'a tama ailaifpa'a jilpe, ton'e'le i'hiya. ¹³Linca, imanc' co'tuca' aimi'iya molihuejcoyacu ÆanDios. Ma'que ÆanDios tilanc'e lo'picuejma', timuc'i'molhuo' te ts'i'ic' laten'coco'ya, tepi'i'molhuo' lo'pufjxi ton'e'le to'tta'a.

¹⁴Ja'ni ticuxe'entsolhuo', timitsolhuo': "Ton'e'le", ton'e'le nulemma tixojla' cunlata. Aimolixtulecu, aimo'fuleco'me cataiqui'. Aimo'tal'ai'ot'e'me. Aimo'cua'me: "¿Te caif'eco'ya to'tta'a?"

¹⁵Ja'ni to'lihuejle i'le laimipolhuo' ti'i'ma ma le'a ac'a lon'e'jma', aimi'iya micufquinyacolhuo'. To'muj'mo'tsi imanc' inaxque' ÆanDios. Aimi'on'coyacolhuo'

loħ'as xanuc', iħne a'ij ħijca lo'epa, eteħquemma ħiħpicuejma'. Xonca ti'onħcotoħhuo' to lan xamna. Mi'i'ma ħipuqui' iħiya tulif'eyi pu'hua lema'a. ¹⁶Toħta'a lo'onħcospolhuo' moluya'ayi, molu'iyaleyi Lataiqui'. Ĥe Lataiqui' tuyae' te ts'i'ic' mulijyacu ħiħpitine aimijouya. Ja'ni ti'ħla' toħta'a lo'ejma', tixoj'ma neta capalaico'molhuo' al c'a iħe litine ticuaiconanni Cristo. Jiħpe litine caxim'ma aħınca ipammaita laipenic', laiteħcopa.

¹⁷Fa'a ħi'a ħamats' ma ca'ay ħipenic' ĤanDios tipa'a ħaħtsufcoya. Ĥe ħaħtsufcoya imanc' nolapenufpa Lataiqui' ħainuya'apa jiħpe. Cami ĤanDios: "Toxinħa, iħna'a oxanuc'".

Ja'ni ticuicomma catsufcoxoxi jouc'a, ja'ni ticuicomma aħma'anħa', ne', toħta'a ti'ħla'. Ma mixcuajaiquemma ħaijuats' cax'naħtsi'i'ma ĤanDios, ca'nujuaistolhuo' imanc' lolapenufpa Lataiqui'. Cami'molhuo': Ac'a iħe lonħ'epa. ¹⁸Imanc' jouc'a toħs'naħtsi'i'me ĤanDios, ma' anuli aħs'naħtsi'i'me.

¹⁹Itsiya ma ca'ħuaiyinge ħaħPoujna Jesús, cacua: "Ĥapi'i'ma ħane cumme'ma Timoteo". Aimicoħ'ma ti'ħuaħa' pe loħmana'. Ĥque ticuainanni fa'a alu'i'ma te ts'i'ic' moħmana'. Toħta'a aicaxħueħmot'ħeconaya, tixpi'i'ma neta. ²⁰Jifa'a ailopa'a cocuena capima to'onħcoya to Timoteo. Ĥque ħınca ti'nujuaitsilhuo'. Ĥpic'a tuluyalaħe al c'a jahuay imanc'. ²¹Locuenaye nomana' fa'a, ituca' iħne ħiħpicuejma'. Xonca ti'nujuaisyoħtsi iħne quħtuca'. Aimi'nujuaisyi Jesucristo ħipenic'.

²²Imanc' joupa olimetsaijma Timoteo. Ĥque joupa imujpoxi te ts'i'ic' ħi'ejma'. Iya' ma to i'aħilli', ħque to aħ'ħua, aħejmalepa. Aħ'epa canic' anuli, aluya'apá Lataiqui'. ²³Toħiya cumme'ma Timoteo. Cacua: Ate'a ca'ħuaico'ma caxim'ma te ts'i'ic' ħaħfnuyaicoya fa'a. Tijoħħa' ti'ħua'ma ħque.

²⁴Tama camilhuo': "Aimicoħya cumme'ma Timoteo", ca'ħuaiyinge ĤanDios ħapi'i'ma ħane iya' jouc'a ca'ħua'ma jiħpe pe loħmana'. ²⁵Itsiya cummena'ma Epafrodito, ti'ħuanħa' jiħpe. Illanc' aħınca ninc'apimaye. Ma' anuli aħ'eyi ħanic'. Illanc' aħ'onħcosponga' to isoldado Cristo. Illanc' aħfuli'iyi ħixcay. Ĥque Epafrodito toħlapaluc, olummepá fa'a aħtoc'ħla', ħapi'ħla' ħalahue'epa. ²⁶Ĥque juaiconapa ti'nujuaitsilhuo'. Ĥpic'a tixintsolhuo'. Tixħueħmot'ħe. Ĥxina' joupa imimpolhuo': "Extafpa toħpima Epafrodito". ²⁷Ĥınca extafpa. Coħa' tima'ma. ĤanDios ixim'ma acuanuc', aiquimac'. Aħ ma ħe'a ħque ixim'ma acuanuc' ĤanDios, jouc'a aħ'nujuaitsi iya'. Aħsimpa cateħma fa'a, toħiya aħtoc'ipa. Ticua: "Aimixħueħmot'ħeconama Pablo". ²⁸Epafrodito ticuaitsi jiħpe toħsinnatsoħtsi imanc' tixojnata cunħata. Iya' jouc'a a'ij tine caxħueħmot'ħeconaya. Toħiya xonca aipic'a cummena'ma. Cacua: Aimicoħ'ma. Ti'ħuanħa'.

²⁹Camilhuo': Tolapenufnate ixojma cata. Ĥque jouc'a oħpima. Ma' anuli toħ'ħuaiyijnyi ħaħPoujna Cristo. Tolimetsaicoħe. Jouc'a tolimetsaicoħsola' jahuay iħne no'onħcospola' to Epafrodito. ³⁰Ĥque coħa' tima'ma. Aiquixina' acuanuc'

lipitine, ałtoc'ipa. Imanc' lumme'epa caitomi. Imanc' aiqui'ic' cunłouya. Tołiya Epafrodito ticua: “Iya caituca' catoc'i'ma łaipima Pablo”.

3 Cunc'aipimaye, itsiya ti'hua ticula'a'ma iłe colje'e. Camilhuo': Toł'nujuaisle łalPoujna li'epa. Tołta'a tolixoc'i'mołtsi cunlata. Ma caxc'ai'ilhuo' tołta'a iya' aicaixina' juisquitine. Imanc' ja'ni tolihuejle iłe laitaiqui' aimimenajyacolhuo'. ²Caxc'ai'ilhuo': Tołpo'nołe cuenna lixcay xanuc', iłne no'ontłospola' to lan xujc'a quinnejá. Ticuxe'enai'ilhuo' tolısuac'etsotłsi. Tu'ilhuo': “Toł'etsotłsi circuncidar, tołta'a tepenuf'molhuo' ŁanDios”. Camiconá'molhuo': Tołpo'nołe cuenna iłniya. ³Li'Espíritu ŁanDios ałmuc'inga' te ts'i'ic' malihuejyacu. Tixoqui calata ał'nujuaisyi li'epa Cristo. Aimał'nujuaisyi ja'ni latec'emponga' lałpixic' o a'i. ŁanDios joupa lapenufponga', ałsinninga' ixanuc'.

⁴Iya' linca nipajnya canesla': “Joupa latec'empa laipixic'. Ał'empa circuncidar.” Iłne pe nocuapá tołta'a ti'huaijny iłe li'empola' jilpe liłpixic'. Ne', iya' nipajnya culij'mola'. ⁵Iya' laipajntsi lixhuaitłsi apaico quitine ał'enghuo'ma circuncidar. Laitatahueló ixanuc' Israel. Benjamín i'hua Israel iłtatahuelo iłniya. Lai'aillí a'hebreo, tipalaiyi liłtaiqui' a'hebreo, iya' jouc'a nin'hebreo. Ma to quilihuequi licuxepa Moisés iłne lan xanuc' fariseo, iya' jouc'a nihuejpa iłe lataiqui', jouc'a nin'fariseo. ⁶Iya' acueca' aijanaj'ma ca'ełá' lipenic' ŁanDios, tołiya aiteł'mi'mola'

lan xanuc' lefot'łepola' ŁanDios. Jahuay locuxepa litaiqui' Moisés ainihuequi, jilpe ailopa'a caijunac'. ⁷Tołta'a aiximpoxi ninc'a xans. Cacua: “Iya' canant'łi. ŁanDios lapenufi.” Lijoupa lainimetsaicopa Cristo aiximpa aimatłoc'iya ni anuli laif'huaijympa. Aixpic'epa nimenc'ecopa jahuay iłiya. ⁸Ma' anuli itsiya, ti'hua quimenc'ejma, ti'hua caxina aimatłoc'iya ni anuli iłiya. Aimi'iya mi'ontłicoya to al cueca' al c'a lał'ipa, lainimetsaicopa Cristo. Lainihuejpa iłque nejac'epa jahuay. Iya' cacua: Tejac'la' nulemma. Iłiya li'ipa lalatenłocopa, itsiya caxina to cal cueca' quifuc. Ma le'a aipic'a ałejmale'me Cristo, iłque aiPoujna. ⁹Cacua: “Ałsinłá' ŁanDios joupa lapenufpa Cristo”. Aicanesconaya: “Iya' ninc'a xans, canant'łi locuxepa ŁanDios, tołta'a limetsaico'ma”. A'i. Xonca cacua: Ałsinłá' ŁanDios ca'huaiyinge Cristo, tołta'a limetsaico'ma, lapenuf'ma to ailopa'a caijunac'. ¹⁰Cacua: Quimetsaicołá' xonca te ts'i'ic' Cristo lipicuejma'. Caxingufcołá' fa'a laicuerpo al cueca' li'ipa iłe litine limaf'i'inapa ŁanDios, lipa'anapa pe lomana' limanapola'. Jouc'a caxingufcołá' te ts'i'ic' litełcopa Cristo. Ma catełma iya' cacua: Lai'ejma' ti'ila' to li'ejma' Cristo mima jilpe lancruz. ¹¹Cacua: Catełcołá'. Litine timaf'i'ıłe, titsolinanca limanapola', lapi'ınłá' laipitine aimijouya.

¹²Linca, iłe laifpalaicopa aiquenanlı. Aicaixingufi jahuay iłta'a. A'i quixhueya nulemma laipicuejma', lahue'e'. Mane ti'hua quipa'e laipujfxi. Cristo joupa

ixpic'epa ti'ila' to'tta'a laipicuejma'.
To'tta'a lahuepa. Icuai'ma pe laifpa'a.
Alulijpa. Iya' cacua: "Ne', ti'ila' ite
lixpic'epa Cristo".

¹³Maicunc'aipimaye, iya' aicacua:
"Joupa i'ipa". Ma le'a cahuy ti'ila'.
Aica'nujuaitsi luyaipa li'ipa. Ma
capa'a fa'a li'a lamats' ca'onlicoyoxi
to cal xans nainupa lane. Iya' ma
quinu ca'nujuaitsi lopa'a jilpe lema'a.
Ca'nujuaitsi la'iya tijoula' laininupa.
¹⁴Quipa'e laipujfxi, cacua:

"Cacula'ala'. Cajou'ne'ma laipenic',
ite lalapi'ipa EanDios Nopa'a lema'a."
Litine lai'huaiyijmpa Jesucristo,
EanDios a'joc'ipa ca'ela' ite lanic'.
Cajou'ne'ta', lapi'ita ite laifnulijya.

¹⁵Imanc' iya' ja'ni EanDios
joupa lapi'iponga' la'picuejma',
ja'ni joupa a'cuc'epa', a'spic'e'te
ti'ila' to'tta'a la'picuejma', la'ejma',
to joupa laimipolhuo'. Imanc'
petsi ituca' lo'picuejma', ma
EanDios timuc'i'molhuo' te ts'i'ic'
al c'a lon'eyacu, ma to lijoupa
lainu'ipolhuo' jilpe laipalaicopoxi
iya' lai'ejma'. ¹⁶Ma le'a cacua: "Ja'ni
joupa a'cuc'eyi, ma to'tta'a a'ele'".

¹⁷Cunc'aipimaye, jahuay imanc'
to'apic'e'te nulemma lihuejla' iya'.
Iya' quihuequi Cristo. O'sina'
la'ejma' illanc', iya' y laif'as
lin'epa' canic'. Tolahuelojntsola'
ihne no'epa' to'tta'a. Tolihuejtsola'.

¹⁸Joupa axpe' ainu'ipolhuo'
timana' petsi ituca' li'ejma'.
Itsiya capalaicocona'mola'. Ma
ca'nujuaitsila' ihniya cajoqui. Ihne
muyalaicoyi lapajnya aimi'nujuaisyi
Cristo lile'copa jilpe lancruz.
Tocomma ti'eyi laic' lencruz.

¹⁹Ihne aimun'uluyacu, tecani'mola'
nulemma. Aimihuejcoyi EanDios,

mane tihuejcoyi li'cu'u lojanajpa.
Aquilsina' calaic'ata ite li'ejma'.
Xonca tixoqui quileta tuyalaicoyi
to'tta'a. Ma le'a ti'nujuaisyi lopa'a
fa'a li'a lamats'.

²⁰Illanc' ituca' la'ejma'.
A'nujuaisyi la'pitya' lopa'a lema'a.
Jilpe ti'huayohuo Nalun'u'eyacongá',
ihque Jesucristo. A'huaiicoyi
ticuaiyunni. ²¹A'pai'i'monga' illanc'
la'cuerpo. Ma'mana' fa'a li'a lamats'
a'le'coyi jouc'a la'cuerpo. Cristo,
Nopa'a lema'a, ihque licuerpo
i'ipa ituca'. To'tta'a timujyoxi
acueca' icueya limane lepi'ipa
EanDios. Ti'hua limane ticuxela'
jahuay. Jahuay tixinguf'me itta'a
limane, tihuejco'me. To'tta'a ti'i'ma
a'pai'i'monga', la'cuerpo ti'ila' to
licuerpo ihque.

4 Ma ca'nujuaitsi to'tta'a
la'iyacongá', caxc'ai'iconalhuo'.
Joupa aimipolhuo' te ts'i'ic'
monlihuejyacu la'Poujna
Jesucristo. Itsiya camilhuo':
To'po'note lo'picuejma' ti'ila' to'tta'a
lonlihuejyacu. A'inca ca'elhuo'
capic'a, imanc' illanc' ninc'apimaye.
Ca'nujuaitsilhuo' juaiconapa. Litine
ticuaicoconanni la'Poujna a'majnta
anuli, ¿te xonca al c'a lalapi'iya
EanDios? Ma' imanc' lixoc'i'ma neta.

²Cunc'aipimaye Evodia y
Sintique, camilhuo': Imanc'
unc'oquexi', ma' anuli to'Poujna.
Itsiya caxa'huelhuo': Ton'ele
ma' anuli lo'picuejma'. ³Jouc'a
ima' macaipima, illanc' a'inca
ninc'apimaye, a'epa' canic' anuli.
Itsiya camilhuo': Totoc'itsola'
ihne la'pimaye cacal'no'. Li'ipa
capa'a jilpe lo'pitya' ihne laca'no'
ma' anuli a'eyi canic', luya'ayi

Lataiqui'. Jouc'a łatpima Clemente y locuenaye łatejmalepá ał'epá canic' jilpe. Iłniya nałtoc'ipa liłpuftine inihingiya jilpiya al je'e. Iłe al je'e inihingiya liłpuftine petsi nolijyacu liłpitine aimijouya.

⁴Toł'nujuaisle łatPoujna li'epa.

Tołta'a tolixoc'i' mołtsi cunlata. Camiconalhuo': Tolixoc'itsołtsi cunlata. ⁵Tołsintsola' acuanuc'la jahuay loł'as xanuc'. Tołta'a tixinim'me ac'a lołpicuejma'. ŁatPoujna aimicołconaya, ticuaicoconno.

⁶Aimołsuełmot'łe'me ni anulemma. Ja'ni al c'a, ja'ni a'ijc'a lo'ipolhuo', tołsahue'łe ŁanDios titoc'itsolhuo'. Tołpalaic'ol'e, tolu'ile lahue'epolhuo', tołs'nałtsi'ile.

⁷Ja'ni tołta'a lo'ejma' ma moł'huaiyijnyi Jesucristo, ŁanDios tipac'e'e'molhuo' lołpicuejma'. Aimołsuełmot'łeconayacu. Tołta'a aimi'ıya małpac'eyacongá' lołpicuejma' illanc' całtuca'. ŁanDios łınca nipajnya.

⁸Cunc'aipimaye, ai'a ticula'a ma cołje'e caxc'ai'icona'molhuo', cu'ilhuo' te ts'i'ic' moł'nujuaisyacu: Jilpe lołpicuejma' toł'nujuaisle lataiqui' ja'ni al łınca, ja'ni aimilosma, ja'ni lonescopa al łijca, ja'ni pangay c'a, a'ij xujc'a, ja'ni latenłcocoya, ja'ni lonesconyacu al c'a. Toł'nujuaisle lataiqui' pe lonescopa al c'a lonłeyacu, jouc'a lataiqui' petsi tixoc'i'molhuo' cunlata. Tołmi'me ŁanDios: "Ałs'nałtsi'ihuo' ile lataiqui'". Ma iłniya łataiqui' toł'nujuaitsa.

⁹Tołta'a aimuc'ipolhuo' małmana' anuli jilpe. Joupa ołsina' tołta'a lai'ejma'. Ma' anuli ołcuejpa

laifnescopa, ałsimpa laif'epa. Imanc' jouc'a tolıhuejle tołta'a. Ma tołiya tołmajm'me anuli ŁanDios. Iłque tipac'e'e'molhuo' lołpicuejma'.

¹⁰Iya' tixoqui neta cax'nałtsi'i łatPoujna. Cami: "Łaipimaye nomana' liłya' Filipos joupa ałtoc'iconapa". Łınca aixina' imanc' li'ipa aicalimenc'ecołjma, ma le'a aiqui'ic' całtoc'i. ¹¹Iya' łainespa: "Ałtoc'iconapa", aicanescoyoxi nincuanuc'. Iya' ja'ni ac'a capa'a o ja'ni a'ijc'a, tixoqui neta cuyaijma lapajnya. Joupa nepenufpa tołta'a laipicuejma'. ¹²Ja'ni latets'i, ja'ni limetsaicołjma, tixoqui neta cuyaijma. Joupa ałmuc'impá tixojco'ma neta ma caxnet'łqui jahuay. Ja'ni tuyaf'la' łafifteja, ja'ni cunle'łta', ja'ni acueca' ai'hueca, ja'ni aicai'hueca, lahue'e', ma' anuli tixojco'ma neta. ¹³Ma cainihuequi Nalapenufpa, nipajnya ca'e'ma jahuay. Małque Cristo łapi'i caipujfxi.

¹⁴Tama tołta'a canescoyoxi, jouc'a camilhuo': Joupa onł'epá al c'a. Iłe lalumme'epa ałmuc'ipa imanc' ał'nujuaitsi iya' laiftełcopa fa'a. Ałsingufcoyi anuli. ¹⁵Ca'nujuaitsi te ts'i'ic' lonłe'me li'i'ma, iłne łitine lipangopa lolapenufpa Lataiqui'. Łainipayonni jilpe lołpiłya' ma capa'a łamats' Macedonia, ca'hua'ma ocuena camats', ma le'a imanc' unc'aipimaye nołmana' jilpe liłya' Filipos, alapi'ipa. Nepenuf'ma lalumme'epa imanc', iłe ałtoc'ipa. Locuenaye łapimaye nafolyomma łilelołya' aicaltoc'i. Tołta'a ołsina'. ¹⁶Aicuaitsi liłya' Tesalónica, ma capa'a jilpe, imanc' alumme'epa lałtoc'ıya. Tołta'a lonł'epa oquemma, ai ma le'a anulemma.

¹⁷Linca, iŧe laipalaicopolhuo' imanc' laŧoc'ipa aica'nujuaisyoxi iya' caituca'. Ca'nujuaitsilhuo' imanc'. Cacia: Ti'hua tuyaf'la' lo'epa al c'a iŧne laipimaye. ŁanDios tixinnola' i'ipa pangay c'a liŧpicuejma'.

¹⁸Joupa nepenufpa lalumme'epa imanc'. Epafrodito lapi'ipa. Itsiya aicalahue'e'. Ailopa'a caifxahue'econyacolhuo'. Aixina' xonca axpe' lai'hueca. Iŧe lonŧ'epa etenŧocopa ŁanDios. Toco'ma joupa oŧsufcopá al c'a. ¹⁹Linca, imanc' jouc'a aimehue'eyacolhuo'. ŁainenDios tepi'i'molhuo' jahuay. Iŧque aimehue'e', ixhueya. Imanc' jouc'a ti'hua tixhuai'ni'molhuo', ti'onŧocotolhuo' to Jesucristo.

²⁰Aŧs'najtsi'iŧe ŁanDios, iŧque aŧAilli'. Ni Locuena Quitine

aimijouya illanc' laŧs'najtsi'ipa. Ti'hua limetsaico'me acueca' iŧque, acueca' ac'a lo'epa. Amén. Toŧta'a ti'iŧa'.

²¹Toŧnontsola' anuli anuli laŧpimaye nomana' jiŧpe. Iŧne i'huexi ŁanDios. Ma' anuli aŧ'huaiyijnyi Jesucristo. Toŧmitsola': "Pablo tinonilhuo'".

Lapimaye nomana' fa'a pe laifpa'a tinonilhuo'. ²²Jouc'a tinonilhuo' jahuay lapimaye nomana' fa'a liŧya' Roma, iŧne i'huexi ŁanDios. Xonca ti'nujuaitsilhuo', tinonilhuo' lapimaye nomana' lejut'ŧ cal cuecaj quincuxepa César.

²³Jiŧpe ŧolunxajma' ŧoŧsingufle lotoc'ipolhuo' laŧPoujna Jesucristo.